

CCvD Datastandaarden

Jaarplan 2017

- Definitief -

Dit jaarplan 2017 is besproken in het CCvD Datastandaarden op 10 maart 2017 en vastgesteld door het bestuur SIKB en het Directeurenoverleg van het IHW op respectievelijk 20 en 26 april 2017.

Inhoudsopgave

1. Introductie	3
2. Trends en ontwikkelingen	5
3. Terugblik 2016	6
3.1 Algemeen	6
3.2 SIKB0101	6
3.3 Aquo	7
3.4 SIKB0102	7
4. Activiteiten 2017	8
4.1 Algemeen	8
4.2 SIKB0101	8
4.3 Aquo	9
4.4 SIKB0102	9

1. Introductie

SIKB en IHW richten zich op het ontwikkelen en beheren van datastandaarden voor de uitwisseling van digitale data in de domeinen Bodem, Water en Archeologie, alsmede het bevorderen van het gebruik van deze standaarden.

In het voorliggend Jaarplan 2017 wordt na een korte weergave van de werkzaamheden in 2016 een weergave gedaan van de geplande werkzaamheden voor 2017.

Het doel van deze datastandaarden is een foutloze uitwisseling van digitale gegevens binnen de gehele keten (inzameling – verwerking – besluitvorming). De datastandaarden worden zowel gebruikt door marktpartijen als overheden.

Reikwijdte

Onder besluitvorming van het CCvD Datastandaarden vallen de volgende standaarden:

- SIKB0101 (bodem)
- Aquo (water)
- SIKB0102 (archeologie)

Naar verwachting zal RIONED zich in 2017 aansluiten bij het CCvD Datastandaarden zodat ook stedelijk water tot het werkgebied van het CCvD behoort.

Ontwikkelen en beheren conform (inter-)nationale standaarden

Uitgangspunt is dat de standaarden die onder het beheer van het CCvD Datastandaarden vallen aansluiten op de NEN3610 (nationale standaard voor geo-informatie) en worden aangemeld en gepubliceerd op de pas-toe-of-leg-uit lijst van Open Standaarden. Tevens is uitgangspunt dat het beheer door het Nationaal Beraad Digitale Overheid is gekwalificeerd als 'Uitstekend Beheer'.

Bevorderen van het gebruik

Het bevorderen van het gebruik van de standaarden omvat:

- Bekend stellen (via de websites van SIKB en IHW, gerichte informatie aan direct betrokkenen)
- Technische ondersteuning (via helpdesk, gebruikersbijeenkomsten)
- Uitdragen van nut en noodzaak (via publicaties, informatiebijeenkomsten)
- Ontwikkelen en beschikbaar stellen ondersteunende tooling (testbestanden, validatie-instrumenten)

CCvD Datastandaarden: gremium voor afstemming over sectoren heen

Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Datastandaarden is een gezamenlijk initiatief van SIKB en IHW. De taakstelling en werkwijze van het CCvD-Datastandaarden zijn vastgelegd in een samenwerkingsnotitie en reglement, die eind 2013 door het bestuur van SIKB en het managementteam van IHW zijn vastgesteld.

Het CCvD Datastandaarden is samengesteld uit vertegenwoordigers van overheden, marktpartijen en kennisinstituten. Deelnemers aan het college vertegenwoordigen een bepaalde doelgroep. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen 'datagebruikers', 'ontwikkelaars' en 'adviseurs/derden'.

Voor meer informatie over de context en de werkwijze van het CCvD Datastandaarden wordt verwezen naar de 'Samenwerkingsnotitie CCvD Datastandaarden SIKB-IHW' en het 'Reglement CCvD Datastandaarden' die zijn te vinden op <http://www.sikb.nl/ccvddatastandaarden>.

Het secretariaat van het CCvD-Datastandaarden wordt gefaciliteerd door SIKB. De vergaderlocatie wordt gefaciliteerd door IHW (Amersfoort). Verslagen van het overleg worden gepubliceerd op de website van SIKB: www.sikb.nl/ccvddatastandaarden.

2. Trends en ontwikkelingen

SIKB en IHW willen het werkveld faciliteren met actuele standaarden in de werkvelden Bodem, Water en Archeologie. Dit betekent dat continu wordt geanticipeerd op ontwikkelingen in de omgeving die raken aan de uitwisseling van data. Op dit moment zijn de volgende trends aan de orde:

- Toenemende behoefte om data over sectoren heen te delen. Verbindende factor is hierin dat het aspect 'Ruimte'. Sectorale informatie wordt steeds vaker benaderd als informatie over een domein op enig moment op een plek op aarde. Een transitie van administratieve informatie naar geo-informatie is gaande.
- De Omgevingswet vraagt om centraal ontsloten informatie. De toekomstige informatiestructuur wordt momenteel vormgegeven in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de ondersteunende informatiehuizen.
- De Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO) is eind 2015 door de Eerste en Tweede Kamer aangenomen. De komende jaren zal invulling worden gegeven aan de gegevenstypen die worden opgenomen in deze basisregistratie.
- De Wet Generiek Digitale Infrastructuur (GDI) ligt momenteel ter consultatie. Deze wet biedt de mogelijkheid om standaarden wettelijk te verankeren.
- Overheden en marktpartijen hebben de gezamenlijke ambitie om een Centrale Voorziening in te richten voor het ontsluiten van (milieukundige) bodeminformatie (BI-DON).
- Technisch gezien vindt steeds verdere standaardisatie en harmonisatie plaats op het gebied van digitale ontsluiting. Zowel op internationaal niveau (INSPIRE) als nationaal niveau (Geonovum), maar ook middels wetgeving (GDI) worden afspraken gemaakt die de sectorale standaarden raken.
- Digitaal werken wordt in de keten steeds meer dagelijkse praktijk. Naast technische afspraken worden afspraken gemaakt over de inhoud en kwaliteitsaspecten van specifieke datasets.
- Internationalisering zien we als een belangrijke stap om de toekomst van de standaarden te garanderen. Leveranciers bedienen een internationale markt en acceptatie van een standaard hangt ook af van de internationale acceptatie.

3. Terugblik 2016

3.1 Algemeen

Inhoudelijk heeft qua harmonisatie een grote slag plaatsgevonden door adaptatie van IM Metingen binnen het domein van IHW. Deze adaptatie is eind 2016 afgerond met de opname van ook de biologische Metingen waardoor IMWA-Metingen kan worden uitgefaseerd. Organisatorische afstemming tussen de beheerorganisaties is eind 2016 weer opgepakt.

Discussies in bredere context vonden onder meer plaats door gastsprekers over BIDON, de Basisregistratie Ondergrond (BRO) en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

Gesprekken zijn gevoerd met Stichting RIONED over toetreding tot het CCvD Datastandaarden voor het beheer van de standaard 'Gegevenswoordenboek Stedelijk Water' (GWSW).

De wijze van besluitvorming heeft zijn meerwaarde bewezen onder andere door het predicaat 'uitstekend beheer' open standaarden. Begin 2016 heeft het CCvD Datastandaarden middels een brief aan de Minister van Infrastructuur & Milieu en de Digicommissaris meer aandacht gevraagd voor positionering van open standaarden in landelijke ontwikkelingen als het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de BRO.

Het CCvD Datastandaarden is in 2016 vier keer bijeen geweest (maart – juni – september - november). De opkomst was over het algemeen goed: 80-90%. De onderwerpen waren divers en informatief. De discussies vonden plaats in een constructieve sfeer. In de samenstelling van het CCvD hebben enkele personele wijzigingen plaatsgehad.

De focus in de agenda lag op:

- Besluitvorming aangaande (wijzigingen op) de standaarden
- De standaarden in een bredere context (zowel ICT-matig als beleidsmatig)
- Harmonisatie tussen de standaarden SIKB en IHW

3.2 SIKB0101 Bodem

In het voorjaar van 2016 is de 'pas toe of leg uit'-lijst van open standaarden geactualiseerd met versie 13 van SIKB0101.

Op 1 juli zijn door het CCvD enkele kleine mutaties in de domeintabellen vastgesteld (versie 13.1 van SIKB0101).

Op 25 november 2016 is door het CCvD versie 13.2 van SIKB0101 vastgesteld. De wijzigingen ten opzichte van versie 13.1 zijn beperkt en hebben met name betrekking op het onderdeel 'Metingen' (toevoeging Metingen biologie).

In 2016 is voortgang gemaakt in de implementatie van versie 12 en 13 van SIKB0101. Twee testdagen zijn georganiseerd om gezamenlijke ervaringen te delen.

Op het jaarcongres van SIKB0101 waren twee deelsessies gewijd aan het gebruik van bodeminformatie in ruimtelijke processen.

3.3 Aquo Water

De Aquo standaard is in 2016 verder ontwikkeld. Op het gebied van waterkwaliteit, wat altijd het belangrijkste thema was voor Aquo, zijn een aantal belangrijke wijzigingsverzoeken van gebruikers verwerkt. Eén daarvan is de invoer van meetonzekerheid waarmee gebruikers de zekerheid van hun meet- en labgegevens kunnen specificeren. Verder is een verdere stap genomen in de inbedding van Aquo in het onderliggende *Observations and Measurements* model waarmee de uitwisselbaarheid van gegevens verbeterd wordt. De UM Aquo (uitwisselings-) modellen faseren we uit.

Een paar grote uitbreidingen zijn gemaakt ten behoeve van het Waterveiligheidsportaal en de Inspire uitwisseling voor de waterschappen. In het kader van het project Waterveiligheidsportaal zijn uitwisselingsformaten voor keringen als pre-Aquo standaard opgenomen. In 2017 zal opname van de uitwisselingsformaten in de Aquo standaard behandeld worden. Met de uitwisselingsformaten kunnen gegevensbeheerders de gegevens over de keringen op een standaard manier aan het portaal leveren. Voor de Inspire uitwisseling hebben de waterschappen de Centrale Distributielaag gebouwd waarvoor zij de Aquo standaard als basis hebben genomen. De resulterende Aquo standaard voor het watersysteem is ook als pre-Aquo standaard opgenomen. Deze pre-Aquo standaarden zullen in 2017 de Aquo standaard status krijgen.

Het Forum Standaardisatie heeft de Aquo standaard erkend met het predicaat *uitstekend beheer*. De Aquo standaard maakt hiermee deel uit van de *pas toe of leg uit* lijst van standaarden voor de Nederlandse overheid. Het predicaat is een erkenning van het jarenlange werk van het IHW om een goede standaard te beheren in samenwerking met gebruikers en experts uit het werkveld.

3.4 SIKB0102 Archeologie

De inspanningen rondom de standaard SIKB0102 zijn ook in 2016 voornamelijk gericht geweest op de bevordering van de implementatie. Adaptatie van digitale uitwisseling in de sector vraagt nog altijd de nodige aandacht.

In november zijn enkele aanpassingen op domeintabellen doorgevoerd naar aanleiding van enkele inhoudelijke verbeteringen in het ABR die door SIKB en RCE, in samenspraak met de sector, zijn uitgewerkt. In de vernieuwde KNA wordt meer aandacht besteed aan digitaal werken als uitgangspunt.

Tevens is een extra veld toegevoegd aan de standaard ter ondersteuning van de ontwikkeling van een gezamenlijke innameservice voor de digitale pakbon door de provinciale depots.

4. Activiteiten 2017

4.1 Algemeen

In 2017 zal de Stichting RIONED (beheerder van de standaarden voor Stedelijk Waterbeheer, GWSW) toetreden tot het CCvD. Alle relevante standaarden voor data-uitwisseling in het domein Bodem en Water zijn vanaf dat moment onder één dak. SIKB, IHW en RIONED willen waar mogelijk en zinvol gezamenlijk toewerken naar inhoudelijke afstemming van de standaarden. De samenwerking van SIKB, IHW en RIONED faciliteert de mogelijkheden om data over sectoren heen te delen, zoals velen willen.

Toekomstbestendigheid is voor een succesvolle implementatie van standaarden een belangrijk gegeven. Zowel in het beheer van de versie vandaag als in visie op de ontwikkelingen in overheidsbeleid en ICT.

Het Centraal College van Deskundigen heeft zich de afgelopen jaren bewezen als betrouwbare hoeder van datastandaarden in het domein van Bodem en Water. Zorgvuldig en transparant beheer zijn sleutelbegrippen. Ontwikkelingen als DSO en BRO vragen eveneens om goed beheer van standaarden. Het CCvD zal actief het gesprek opzoeken om de positie van de standaarden onder haar beheer te borgen en waar mogelijk en gewenst haar ondersteuning aan te bieden bij de governance van standaarden.

In 2017 zal verder aandacht worden besteed aan de positionering van het CCvD Datastandaarden met aandacht voor de meerwaarde van harmonisatie en een transparante en onafhankelijke besluitvorming. Op onderdelen (met name vertegenwoordiging ontwikkelaars domeinen water en archeologie) zal het CCvD worden versterkt.

De implementatie van standaarden zal door het CCvD actief worden gemonitord.

Het beheerproces rond het door SIKB en IHW gezamenlijk ontwikkelde en geïmplementeerde model IM Metingen zal verder worden geoptimaliseerd. De afspraken die we hiervoor in 2016 hebben gemaakt zullen resulteren in een gezamenlijk proces wat aansluit op de manier van werken van beide organisaties. We streven ernaar de samenwerking te ondersteunen met een vernieuwde beheeromgeving voor de domeintabellen.

Voor 2017 zijn vier vergaderingen gepland (maart – juni – september – november). De vergadering in september is optioneel, afhankelijk van de agenda.

Conform de vastgestelde releaseplanning vindt zo nodig besluitvorming plaats over van middelgrote wijzigingen (Y) in juni en grote wijzigingen (X) in november.

4.2 SIKB0101 Bodem

Voor SIKB0101 worden in 2017 geen grote wijzigingen op het model voorzien.

De focus zal de komende jaren blijven liggen het faciliteren van een optimale data-uitwisseling binnen de keten van het bodembeheer. Waar noodzakelijk zullen verbeteringen in de standaard worden doorgevoerd.

Daarnaast zullen we aanhaken bij ontwikkelingen als (Digitaal Stelsel) Omgevingswet, BIDON, BRO, etc.

Onderzocht zal worden of het digitaal werken verder kan worden verankerd in kennisdocumenten en richtlijnen van o.a. SIKB en NEN. De geo-component verdient hierbij extra aandacht. Specifieke aandacht zal er zijn voor de effecten van de nieuwe ISO 14688 op de gegevensuitwisseling van boorbeschrijvingen.

4.3 Aquo Water

In 2017 zal IHW een nieuw beheer en publicatiesysteem voor de Aquo domeintabellen selecteren en implementeren: de Aquo Tools. Het doel is een domeintabellenservice op te zetten die beter werkt voor het IHW en ook voor onze zusterorganisatie SIKB bruikbaar en toegankelijk is. Verder streven we ernaar de domeintabellen services via actuele web-protocollen toegankelijk te maken. Welke functionaliteit we gaan implementeren zal allereerst op een rij gezet worden.

We gaan de gebruikers van waterkwantiteitsgegevens beter betrekken bij het Aquo proces. Onze ambitie is om deze gebruikersgroep bij de gebruikersoverleggen te betrekken en om een expertgroep specifiek over kwantiteit op te zetten.

Al enige tijd leeft de wens om Aquo ook internationaal te profileren. In 2017 zullen we verkennende stappen nemen. Een eerste stap is het aan de order stellen van de internationalisering van de domeintabellen in INSPIRE kader. Het IHW ziet zichzelf niet in een trekkende rol in de internationalisering, we zullen zoeken naar (buitenlandse) zusterorganisaties waarmee we stappen kunnen zetten.

4.4 SIKB0102 Archeologie

Voor SIKB0102 zijn geen grote wijzigingen op het model voorzien.

In 2017 zal de focus liggen op de ondersteuning van de verdere implementatie van SIKB0102 onder andere via de jaarlijkse bijeenkomst 'Digitaal werken in de Archeologie'.

In samenwerking met RCE wordt regulier onderhoud gepleegd op de domeintabellen die gerelateerd zijn aan het ABR en Archis. Met name de domeintabellen 'structuren, grondsporen' worden onder de loep genomen. Daarnaast liggen er nog enkele wensen ten aanzien van de verzamelwijzen en de materiaalcategorieën.

In nauw overleg met enkele provincies zal gekeken worden hoe SIKB0102 een optimale rol kan spelen in de ontwikkeling van een provinciaal depot beheer systeem (PDBS) inclusief innameservice voor de digitale pakbon conform SIKB0102.